

RIKUTUD: vahetundidel suitsetavad koolide ümbruses nii kümneaastased koolijütsid kui teismelised noored

Kaupmehed müüvad ühekaupa suitsu

Kooliümbruse kioskitest saab sigareti kätte igaüks, kes vaid luugini ulatub natukest raha andma

Piret Tali

pirett@epl.ee

Koolimajade ümbruses asuvatest kioskitest saavad lapsed suitsu raskusteta kätte, lahkemad kaupmehed müüvad Lasnamäe koolilastele sigarette suisa ühekaupa, et koolijütsid osta jaksaks.

Lasnamäe õpetajad ei suuda suitsetamist koolides ohjata, sest ümberkaudsete putkade omanikud müüvad lastele suitsu ühekaupa, sõnas Tallinna politseiprefektuuri korrakaitse osakonna ülemkomissar Vladimir Triškin. "Kooli direktor kurtis meile, et tema võib ju lapsi keelata, aga kui nood naeravad talle näkku, et viiekümne sendi eest müüb iga putka neile suitsu, siis tema keelamine ei aita," seletas ülemkomissar.

Kes luugini ulatub, saab kätte

Lisaks Tallinna avaliku korra eeskirjale lähevad suitsumüüjad vastuollu ka reeglitega, mis ei luba pakendada sigarette kaubeldada. Ülemkomissar Triškini sõnul tegelevad nad alkoholi, narkootikumide ning suitsetamise vastu võitlemisega ühises programmis, käies koolides selgitustööd tegemas. "Kui aus olla, siis suitsetamisega me tõesti eraldi tegelenud ei ole," seletas ta.

"Kes aga ulatab käe rahaga luugist sisse pistma, saab suitsu kätte," rääkisid Tallinna Üldgümnaasiumi noormehed, kes koolimaja vastas suitsu tegid. Kevadel puistasid politseinikud nende sõnul väikesi poisse, kes longerot ja suitsu ostsid, aga nüüd käib kõik samamoodi edasi. Keskkoolipoiste sigaretid pole sugugi odavate killast – ringi käivad Marl-

boro, Marlboro Light, Barclay. LMi ja Bondi vilksatab vähem.

"Kevadel tegime tõesti reide, kuid müüjate asemel saame me trahvida üksnes alaealiste vanemaid haldusõiguste rikkumise eest," seletas juhtivinspektor.

"Eks me ütleme, et kui teie ei müü, ostame kõrvalkioskist. Te ei ole kuulnud, et praegu on klient kunigas," seletasid 16- ja 17-aastased koolipoisid ülbelt. Nende kõrval trepil pahvisid suitsu umbes kümneaastased vennikesed. "Osta saab nii palju, kui raha on," teadsid nemadki, "kesklinna poest ei saa, mujalt küll saab. Mustamäe koolide ümbruses, Lasnamäel, Kakumäel müüakse ühekaupa ka."

Üldgümnaasiumi poisid rääkisid, et nende koolist tohivad vahetundide ajal majast lahkuda vaid keskkooliõpilased, aga nemad hiilivad ikka välja. Sada meetrit kooliuksest on see kaugus, kus 12-13-aastastena tunduvad kooliõed pärast tunde sigareti põlema panevad ning rahulikult koju jalutavad.

Kooliõuel suits ambusse

Tallinna 32. keskkooli õuel, sada meetrit kooli uksest, istusid kolm tüdrukut konspektidega ja tegid avalikult suitsu. "Kui keegi tuleb, siis peidame ära," ütles 14-aastane tüdruk. "Probleeme sellest koolis ei tule, probleemid suitsetamisega olid siis, kui meie veel ei suitsetanud." Nimesid tüdrukud arusaadavatel põhjustel ei öelnud.

"Meie klassist suitsetavad kõik poisid ja pooled tüdrukutest," seletas seltskonnas 15-aastane tüdruk sama kooli 9. klassist. "Mitte nii, et

Otse kooli ees suitsu tõmbavate Tallinna 32. keskkooli tütarlaste sõnul suitsetavad nende klassis kõik poisid ja peaaegu pooled tüdrukud.

MARKO MUMM

muidu elada ei saaks, aga pahvivad kõik." Tüdrukud panid järjekordsed suitsud ette ja süvenesid konspekti.

Tallinna 32. keskkooli di-

rektori Mariann Puskari sõnul on suitsetamine koolis viimase kümne aastaga oluliselt vähenenud. "Kõige suurem on suitsetajate prob-

leem põhikooli lõpus – 8. ja 9. klassis," rääkis direktor. Üle linna konkursiga keskkooli tulevatest noortest suitsetavad vaid üksikud.

Ainus, millega kooli direktori sõnul saab suitsetajatele mõju avaldada, on direktori käskkirja, mida ikkagi karletakse, ja vanemate informee-

rimine. "Enamik lapsevanemaid suitsetamisele ei reageeri," sõnas direktor.

Kooli huvijuht ja tervisekaitseõpetaja ühes isikus on organiseerinud mitmeid üritusi, et noorte mõtteviisi muuta.

"Võib-olla on see jaanalinupoliitika, aga tualettides ja mujal koolimajas suitsetamine on ära kadunud. Nende kümnekonna lapsega, kes vahetunnis käivad nurga taga suitsu tegemas, tuleb eraldi tegeleda," ütles direktor, kes arvab neid lapsi tundvat.

Sigaretide müügikeeld vaid politseinike jaoks

■ Tallinna politseiprefektuuri korrakaitse osakonna teenistustalituse politsei juhtivinspektor Ly Kallas (pildil):

Me oleme koolides loenguid pidanud ja selgitanud noortele, et tegelikult nad koolis ja kooliümbruses

resti kuhugi hoovi suitsu pahvima. Asi algab ikkagi

sellest, et alla 18-aastastele suitsumüügi keeld kehtib kioskites ilmselt ainult korrakaitse jaoks, sest nii tubakatooteid kui ka alkoholi saavad noored vabalt kätte. Meie saame seda kontrollida ainult kontrolllostude kaudu, mida noor meie silma all

teeb. Selle toimetehhanismi, mis iseenesest on seaduserikkumisele õhutamine, peame me kohtuga kooskõlastama. Suitsu saavad noorukid kõige lihtsamalt kätte ja kui kioskist ei müüda, siis lähevad nad turule salasigaretide järele.

Sigaretid

EESTIS KEHTIVATE SEADUSTE KOHASEL:

ei tohi müüa tubakatooteid alla 18-aastastele;
tubakatooteid reklaam, mis on avalikkusele suunatud, on keelatud alates 1. jaanuarist 1998;
töökeskkonnas ei tohi suitsetada;
"Suitsetamine kahjustab tervist" ja **tõrva- ning nikotiinisaladuse** märged on tubakatoote pakil kohustuslikud.

TALLINNA LINNA AVALIKU KORRA EESKIRI:

(määrus nr 32, 12. 06.1997)

Keelatud on: (—)

5.15 müüa alkohoolseid jooke või tubakatooteid lasteasutuses, üldhariduslikus- või ametikoolis, tervishoiu- või kasvatusasutuses ning nende territooriumil; (—)
5.20 omandada või tarvitada alla 18-aastaselt alaealisele alkohoolseid jooke, joovastavaid aineid või tubakatooteid;
5.21 müüa, osta või anda alla 18-aastasele alaealisele alkohoolseid jooke, joovastavaid aineid või tubakatooteid; (—)

EESTIS:

sureb suitsetamisest põhjustatud haigustesse keskmiselt viis inimest päevas;
tarbitakse u 3000 tonni tubakat aastas;
suitsetatakse igas teises lastega peres;
hukkub igal aastal üle 40 inimese suitsetamise tagajärjel tekkinud tüleõnnetustes.
Eesti Tervisekasvatuse Keskus

Suitsumeestest õpilased

20% põhikooli IV klassi õpilastest on proovinud suitsu, üle poolele küsitletud laste kodudes vanemad suitsetavad

Allikas: Kardioloogia instituut